

ישא ברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבקהילת "מקור חיים" יע"א
בראשות מו"ר עט"ד הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א

להצלחת דן בן חנה וזוג' עכב"ב - לבריאות שמידה עליונה והדמת קרן המזל וכט"ס לעד אכ"ד

ג'ליון מס' 498

ערש"ק פרשת "וישב" כ"ב כסלו תשע"ו

טעם העיקר!

בסוף הפרשה אנו קוראים על יוסף הצדיק שעומד בגבורה בניסיון נוסף, כאשר הוא נמצא בבית האסורים. טבע העולם כאשר נמצא אדם במצוקה, רואה הוא רק את עצמו, וחש בכאבו ואין עיניו וליבו פנויים לראות בצער הזולת "די לי והותר בתיק שלי!". יוסף אינו נוהג כמנהג העולם, מבחין הוא במצוקתם של שר המשקים ושר האופים. השנים הארוכות בבית הכלא לא הכוה ולא במאומה את דאגתו לזולת. "ויבא אליהם יוסף בבוקר וירא אותם והנה זועפים!" יוסף מבחין על אתר בשינוי שחל במראיהם. ההמשך ידוע ומפורסם, יוסף פתר לשר המשקים לטובה שיחזור למישרתו ושר האופים - סופו קרוב, לעמוד לתלייה, יעלה ויבוא! לאחר שפתר לשר המשקים לטובה, אמר לו יוסף "כי אם זכרתי אתך כאשר ייטב לך ועשית נא עמדי חסד והזכרתני אל פרעה והוצאתני מן הבית הזה". ושאל "הכרם ציון" שהרי ידוע בכללי הדיקדוק שתיבת "כי" באה לתת טעם, סיבה לדבר, ומה טעם יש כאן והרי עכשיו ביקש יוסף משר המשקים להתחיל לפעול עבור שיחרורו?! כדי להבין זאת הביא מעשה. לאחר שכבש נפוליון ארצות שונות ופולין בכללם, ערך סעודה חגיגית כיז המלך, וביקש שהרב הראשי רבי בינימין דיסקין צוק"ל יטול חלק בסעודה. הבישופים והפריצים החלו להחניף לנפוליון בטענות שווא ומדוחים, ודבריהם לא ערבו לאוזנו של אותו מצביא, פנה אל הרב ביקש שישא את דבריו. הרב פתח בתמיה הניזכרת, מה טעם נתן יוסף לשר המשקים "כי אם זכרתי...". וענה במתק לשונו שיש ב' מיני הדחות, יש אדם שמדיחים אותו ממישרתו בעקבות הלשנה ולשון הרע ואם התברר שחף הוא מפשע, חוזר הוא למישרתו. אולם, יש אדם שהיה פקיד בכיר וחטא כנגד המדינה וקל וחומר אם חטא כנגד המלך אזי כמעט שאין שום סיכוי להצלה! וגם אם נתמזל מזלו ולא נמצאו ראיות חותכות כנגדו, מכל מקום למעמדו ותפקידו, יכול לחזור רק בחלום! וזהו שאמר יוסף לשר המשקים: אתה חטאת כנגד המלך וכמעט שתלו את ראשך כאשר יעשה לרעך - שר האופים. ולא די שתצא לחורין אלא שוב תשוב למעמדך ותפקידך, דבר היוצא מן הכלל ואינו ממנהגו של עולם כלל ועיקר! ומה הטעם והסיבה לכך, אלא הקב"ה ריחם עליך ויחדש ימך כקדם וזאת מסיבה אחת שתרחם עלי ותפעל בעבורי, ולכן אבקש למלא את יעודך! פנה רבי בינימין אל נפוליון באמת היוקדת בקירבו, לא חת ולא נע מפני המצביא הגדול כן: הוא בעינינו, הקב"ה נתן בכוחך לפעול לכבוש ארצות רבות בכדי שתעזור לנו היהודים ותציל אותנו מיד נוגשינו ומשעבדינו הפולנים האכזרים אשר רודים בנו בכל עת במיסים וארנוניות ללא גבולות ומלקויות רבות מאין מספור! ואכן נפוליון קיבל הדברים והוקיר את רבי בינימין על דבריו הכנים היוצאים מן הלב וליהודים היתה הרווחה והצלה ולא מטה רגלם! וסיים הרב בן ציון רז צוק"ל במוסר נוקב שאם אדם זכה ליוקר וגדולה, עושר ותפארה רוחנית או גשמית, ידוע ידע שזה בכדי שייטיב לאחרים ועבורם קיבל זאת בכדי שייטיב עימם. ומעתה בוא נבוא חשבון אם מקיימים אנו את תפקידנו ויעודינו עלי אדמות ובמידה הטובה שניתנה לנו ממרום, האם משתמשים אנו ופועלים בה למען שמו, או חלילה מועלים אנו בתפקיד ומועלים בקודשי שמים... ניתן, נתרום ונטיב, וה' הטוב לא ימנע טוב להולכים בתמים!

"לשם שמים"

בפרשתנו אנו קוראים על שני עיניניים הסמוכים זה לזה. פרשת תמר ופרשת אשת פוטיפר. חז"ל הקדושים מגלים לנו שלא לחינם נסמכו שתי הפרשות הללו, לא לריק נכתבו מוצמדות מעשה אשתי של פוטיפר למעשה תמר. טעם הסמיכות לומר כך: מה זאת לשם שמים נתכוונה אף זו לשם שמים. שראתה אשת פוטיפר באצטרלוגין שלה שעתידה להעמיד בנים מיוסף ואינה יודעת אם ממנה אם מביתה. ואמר על זה הגאון רבי שלום שבדרון זצ"ל: תמוה ומפליא הדבר, אם חז"ל קבעו שאשת פוטיפר לשם שמים נתכוונה כמו תמר הרי זאת האמת לאמתיה ולא הפרזה חלילה. אם כן כיצד תמר, נשארה צדקנית, חסודה וברוכה, ואילו אשת פוטיפר שנתכוונה לשם שמים בדיוק כמותה, נקבע שמה לקלון לבוז? אכן, זהו המבחן - מידות טובות. תמר כשראתה שנכנסה עם הלשם שמים לתוך מלכות ולאין מוצא ונשארה לה ברירה אחת - או להלבין פני יהודה ברבים או להשרף, החליטה ואמרה: אם יודה מעצמו מוטב, ואם לאו, אשרף ואל אלבין פניו. ומבואר בחז"ל שתמר ידעה ברוח הקודש שהיא מעוברת במי שעתיד לצאת ממנו מלך המשיח! ובכל זאת כשעמדה בפני מצב שצריך לביישו, החליטה שעדיף להשרף היא ושני בניה וכל היעוד העתידי ובלבד שלא תלבין פניו ברבים, ולכן אין פלא כי נישא שמה לברכה - תמר הצדקנית. מה שאין כן אשת פוטיפר אף שלפי חשבונותיה היה זה לשם שמים, כשראתה שיוסף לא שמיים עם הלשם שמים שלה, הלכה מוצון וביישה אותו ברבים, העלילה עליו עלילות שווא וגרמה לו להתייטר שנים בבית האסורים וזהו ההבדל הגדול. לעשות פעולות לשם שמים בצירוף שחיתות המידות - כאן מקור הרשעות המוביל ישר לבאר שחת ולשאול תחתית. וה' יתברך יזכנו לפעול נכון!

זמני כניסת השבת ויציאת השבת

כניסת שבת	יציאת שבת	רבנו ת"א
16:14	17:15	17:48
16:00	17:14	17:53
16:05	17:13	17:49
16:18	17:17	17:54

הפטרה: כה אמר ה'

שבת מברכין ר"ה טבת ביום ז' ויום א'. המולד ביום ו' בבוקר שעה 7, 19 דקות ו-12 חלקים.

מטעמים לשבת

"ויוסף היה רועה את אוזיו בצאן והוא זָעַר את בני בְּלֵהָה" (לז,ב)

מעשה באיכר שהלך עם בנו לשדה. ראו חטיה עומדת בקמותיה, זקופה וגבוהה. התפעל הבן. ראו שדה אחר והשיבולים בו כפופות ושחות ארצה. הצטער הבן. אמר לו אביו: "טעית בני! השיבולים זקופות הקומה - ריקות הן ושדופות, לפיכך נושאות את ראשן בגאון. ככל שהשיבולת מלאה וגדושה, כן היא כבדה ומשפילה את ראשה"..." כך - אמר הרב צרור המור זצ"ל - האדם, ככל שהוא מלא וגדוש תוכן, תורה וחוכמה, הוא עניו ושפל רוח. וכבר אמרו בגמרא: "סימן לגסות הרוח - עניות בתורה". אך יוסף, שהיה בן זקונים יניק וחכים, היה עניו, כמו שנאמר "והג בצאן יוסף", "היה רועה את אחיו בצאן" ומתרוועע עם בני השפחות!

(מעייני השבוע)

"עֵשָׂה לוֹ כְּתוּבָת פְּסִים" (לז,ג)

מדברי הגמרא משמע, שהיתה זו תוספת אורך לשרוול, שכיסה את פס היד, שכן הלכו בעלי השררה שאינם צריכים לחפות שרווליהם למלאכה. זהו שאמרו: "לעולם

זאת אינך שונא אותנו, הרי אתה עושה בכך דבר עבירה וצריך לשנוא אותך. ולכן - "וישנאו אותו"..."

(מעייני של תורה)

"וּיִשְׁנָאוּ אוֹתוֹ" (לז,ד)

כתב בספר משלחן גבוה: מעיר כאן הגאון רבי צבי פסח פראנק זצ"ל: משנאתם של השבטים למד אתה אהבת ישראל מה היא. "וישנאו אותו" נאמר, ואחר כך "ויסיפו עוד שנוא אותו", הוסיפו עוד מעט שנוא על שנאתם, הכל במידה ובמשקל. שכן גם בשעת המחלוקת, אשר הם החליטו בה כי מותרת היא, לא שכחו את אמת המידה, ולא הפריזו בשנאתם, אלא אך כפי הערכתם שכן ראוי לנהוג.

(תורת הפרשה)

"כִּי נָא רָאֵה אֶת עֲלֹמֵי אוֹזִיךְ" (לז,ד)
שתתדל לראות את שלימותם של האחים, את מעלותיהם ולא את חסרונותיהם, ועל ידי כך תמנע מחלוקת... בתפילתו של רבי אלימלך ז"ל מליזנסק, נאמר: "שנראה כל אחד מעלת חברינו ולא חסרונם"...

(מעייני של תורה)

אל ישנה אדם בנו בין הבנים, שבשביל משקל שני סלעים (מטבעות) מילת (בד עדין) שנתן יעקב ליוסף יותר משאר בניו (שסביב פס ידו נתן מילת, ולא כל הכתונת) נתקנאו בו אחיו, ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים". ודברי הגמרא נפסקו להלכה ברמב"ם ובטור, הם לגבי היחס כלפיו והן לגבי עריכת הצוואה: "ציוו חכמים שלא ישנה אדם לבן בין הבנים, אפילו בדבר מועט, שלא יבוא לידי קנאה".

(מעייני השבוע)

"וּיִשְׁנָאוּ אוֹתוֹ וְלֹא יִכְלוּ דַבְּרוּ לְעֹלָמִים" (לז,ד)

הם לא יכלו לשאת את דברי האחוה והשלום שהיה מדבר אליהם, כי טענה היתה בפייהם: אם אנחנו חוטאים בעיניך, הרי מצוה עליך לשנוא אותנו - "הרואה בחברו דבר עבירה, מצוה לשנאותו" - ומדוע איפוא אתה מדבר אלינו דברי אחווה ושלום? הרי עלינו להסיק מזה אחת משתי אלה - או שאינך רואה בנו דבר עבירה, ואם כן הוצאת עלינו סתם דיבה רעה. או שאומנם רואה אתה בנו דבר עבירה, ובכל

בזקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

"ביום המיועד נפגשנו בבית החולים. אביו של הילד לא טרח להגיע, אולם חמותי המסורה שהתה עמנו במהלך כל הבדיקה הארוכה. בתום הבדיקה המתנו לתוצאות. ואכן, לאחר דקות ספורות יצא הרופא, ניגש אלינו בפנים חמורות סבר ואמר: "רופא העיניים ששלח אתכם לכאן ידע כנראה היטב מהי הבעיה. אני מבין שהוא לא פירט, ולכן אעשה זאת אני. למעשה, גברתי, בנך נמצא על סף עיוורון. בכל שבוע הוא מאבד אחוזים נוספים ממאור עיניו..." "חמותי השמיעה זעקת שבר, ואחר צנחה מתעלפת. אני נותרתי המומה ומבולבלת, ואילו הרופא התרחק מאתנו בצעדים מדוידים ופנה לחדרו. "לאחר שהתאוששה חמותי בעזרת אנשים טובים, יצאנו בצעדים כושלים מבית החולים, נבוכות, כאובות ותוהות. "כל אותו הלילה הוסיפו מילותיו המרות של הרופא לחלחל אל תוכי, ואני, שבתתי וחיבקתי את בני, כשדמעתיי זולגות מעיני ללא הרף, מתפללת בלב קרוע לאלוקים, מתחננת אליו שיעזור לילדי. עם בוקר, כבר ידעתי את אשר לפני: הרב! אני חייבת לפנות אל הרב כדורי!" בעבר נהגתי ללכת לרב כדורי פעמים רבות. לא תמיד נכנסתי לבקש ברכה. לעיתים הסתפקתי רק במבט על הצדיק, מראה פניו הקדושים היה מחזק אותי ומעניק לי כוחות מחודשים, להמשיך בחיי היום יום הקשים. "כעת, עם גילוי בעיית הראייה של בני, רצתי אל ביתו של הרב, נושאת לשם את כל הכאב והפחד, הדמעות והחששות. עם היכנסי אל חדרו, החל מעייני דמעוטי נובע בעוז. בכיתי ודיברתי, מספרת על התחויות השחורות של הרופא ועל הילד הרך והטהור שלי... הרב כדורי האזין וחיך, ואני חשתי כיצד אט אט פושט בי רוגע מופלא. בכי פסק ונשימותי הקטועות שבנו לסדרן. ואז בקול מדוד ובמאור פנים, הבטיח לי הרב שהילד יבריא. לאחר מכן כתב קמע, וכאשר מסר לי אותו הסביר בנחת: "הילד צריך לענוד את הקמע על צווארו במשך חצי שנה". זהו. לא טיפות ולא ניתוחים, לא ייעוץ רפואי ולא תרגילי ראייה... אחרי חודשיים התייצבנו לבדיקה נוספת בבית החולים. הפעם - הרופא הוא שנותר המום, מתקשה לעכל את הנתונים. "לילד אין כלום, פשוט שום דבר", וחזר שוב ושוב כלא מאמין, "הוא בריא, הוא רואה!"

(הרב כדורי)

מ' חוותה חיים לא פשוטים. בגיל צעיר התייתמה מהוריה, ודמות האם חסרה לה מאז ומתמיד. בבואה לבנות את ביתה, ביקשה ממנה חמותה לעתיד לשקול היטב את ההחלטה, כיון שבנה, הבחור המיועד, גדל ללא אב, ועל כן יש סבירות רבה שבחיי משפחה שהשניים ינסו להשתית, יתגלעו קשיים רציניים. מובן, שכזוג צעיר, המקווה לחיי אושר ושמחה, לא התחשבו הצעירים באזהרה שניתנה מתוך דאגה כנה וטוב לב, אלא נישאו וקיוו לטוב. למעשה, בתקופת נישואיהם הראשונה, חשה מ' בליבה כעס על חמותה, שאולי בשל קנאה, או בשל חוסר סימפטיה לכלה המיועדת, היא מנסה לחבל בנישואיו של בנה... מ' כבר הייתה אם לבן ולבת, כאשר גילתה כי צדקו דברי חמותה. הבעל הצעיר אכזב קשות והבררה היחידה שנותרה לה הייתה להפריד את החבילה. עד כמה שמפליא הדבר, גם לאחר הגירושין נותר קשר הדוק ואוהב בין החמה לכלתה. ככל סבתא, היא הרעיפה אהבה ותשומת לב על נכדיה ועל כלתה, בנסותה למלא את מקומו של האב החסר. "באחד הימים הגיע נתנאל בני בן השבע הביתה מבית הספר, נושא בידו פתק קטן", מספרת מ', "פתחתי את הפתק ומצאתי בו הודעה בוז הלשון: "בבדיקת עיניים שגרתית שנערכה בכיתה התגלה כי בנכם זקוק בדחפיות למשקפיים. הנכם מופנים לרופא עיניים להשלמת הטיפולים". "ילד זה התקשה בלימודיו, אולם עד כה נהגתי ליחס את הדבר לביישנותו ולעדינותו ואף לגירושין שלנו... כעת, עם קבלת הפתק, הבנתי שהדבר פשוט נעוץ בצורך להרכיב משקפיים. מייד פנית להזמין תור לרופא עיניים מומחה, ולאחר ימים ספורים התייצבנו במרפאה. "מעניין", אמרתי לרופא תוך כדי שהוא בודק את הילד, "הוא מעולם לא התלונן על שאיננו רואה היטב". "מסתבר שהוא כלל לא היה מודע לעובדה שהוא אינו רואה", הסביר לי הרופא, "ודאי הוא היה סבור שהעולם נראה כפי שהוא רואה אותו...". "עם תום בדיקה יסודית, אמר לי הרופא בסבר פנים רציני: "הבעיה נראת לי חמורה מכפי ששיערת. אני מפנה אתכם לבדיקה יסודית יותר בבית החולים...". מייד כאשר הגעתי הביתה התקשרתי לחמותי. סיפרתי לה על הבעיה וביקשתי ממנה שתודיע על כך לבעלי לשעבר ואף תבקש ממנו להיות במקום בעת הבדיקה. "אינני יודעת אם הוא יבוא", ענתה חמותי, "אבל אני אהיה שם", הבטיחה ובכך הסירה אבן מעל ליבי.

והייתם לי סגולה

ריח - סגולה לחיזוק חוש הריח, לכבות נר הבדלה העשוי משעוה בשארית היין של ההבדלה במוצאי שבת, ולהריח בו.
רפואה - סגולה לרפואה שלימה, שיקבל על עצמו החולה לגדל את זקנו, ויתרפא בע"ה.

(סגולות רבותינו)

מדברי ראש הישיבה הרב"ג ר' יוסף מוגרבי שליט"א

זינור הבנים

ללמד, להסביר, להראות...

הזדמנות פז ניתנה להורים להפוך את בתיהם למעון קדושה, על ידי שישתדלו מאוד להפיח מסר רוחני גם בפעולות הגשמיות והפשוטות שבבית, ובכך יחנכו את הילד, שניתן לעבוד את ה' גם בפעולה טכנית פשוטה ושגרתית. כגון שמבקשים מהילד להכין שתיה להורים, או למלאות שליחות מסוימת, יאמרו לו שברצונם לזכותו במצות כיבוד אב ואם. או שכאשר מבקשים מהילד לעזור לאחיו הקטן בעזרה כלשהיא, ידגישו לו את הזכות שנתגלגלה על ידו לעשות חסד עם הזולת, ובכך ירגיש הילד חוויה רוחנית על כל צעד ושעל, וישמח לעזור בבית, כיון שנהפך הכל להיות בעל ערך רב ובעל חשיבות רבה. הילד מושפע גם מדירוג סדר העדיפויות בבית. הילד עלול לקבל השפעה שלילית כאשר רואה הוא שהוריו מתפשרים בקלות לצרכי מצוה, וקונים את המינימום האפשרי כגון ציצית, תפילין וכיוצא בזה, ואילו כאשר מבצעים בבית שיפוצים, מתרוצצים ההורים מחנות לחנות, מבררים מתייעצים, משווים מחירים, ולבסוף קונים את השיש היקר ביותר או את הקרמיקה היקרה ביותר, ואז נוכח הבן לדעת ולהבין, שהדברים הגשמיים תופסים מקום יותר נכבד חלילה מאשר הדברים הרוחניים. לעומת זאת כמה נפלא כשהילד רואה הבחנה ברורה בין גשמיות לרוחניות. וההורים מבהירים לילדיהם למשל כי אפשר לחיות גם עם חרסניה פשוטה וזולה, וכי אין היא כדאית להשקיע עבודה זמן רב, ואילו כאשר קונים תפילין או מצוה אחרת, הרי שכדאי לבזבז עבור מצוות אלו זמן רב וכסף רב. למעשה הכל תלוי עד כמה מסבירים ומלמדים את הילדים מה עיקר ומה טפל, מה חשוב ומה לא, וגם אם נותנים להם איזו מצוה לקיים, צריך להסביר את חשיבותה, וזכורני עת היה אצלי בביתי אחד מגדולי הצדיקים שבדור שליט"א, נתן לבני נ"י איזה דבר לתת לאימו באומרו בקול רם: "רצוני שיזכה במצות כיבוד אב ואם". כזה ראה וקדש, ואשרינו שנזכה ללכת בדרכי הצדיקים.

שלום בית

הבאלגן שהורס את הבית

מסופר על הגאון רבי יוסף כהנמן זצ"ל ראש ישיבת פונוביז', שיום אחד בעת שהיה מכהן כרבה של העיר פונוביז', הופיע לפניו אחד מתושבי העיר וביקש מהרב שיסדר לו גט גירושין, כי החליט להיפרד מאשתו - אשת נעוריו, כיון שאין שלום בביתו ומר לו מר. עמד הרב ושאלו: ומה הדבר הרע ומר אשר גרם לך לעשות צעד נורא זה, שהרי אפילו מזבח מוריד דמעות על המגרש אשתו ראשונה, ענה הבעל ואמר: אשתי עצלנית היא ואינה מסודרת כלל וכלל, ואני איני יכול לסבול את "המהפכה" שבבית, ועל כן קצתי ממנה עקב זה. הרב דחהו בהלוך ושוב, אך הלה חזר והופיע כמה וכמה פעמים, ובפיו בקשה ותביעה כי אינו יכול לסבול עוד יותר את מעשי אשתו הגורמים לו צער נפשי רב, ומשום כך תובע הוא כי הרב יסדר לו גט גירושין בהקדם האפשרי. כשראה הרב שאין תקוה למנוע ממנו את אשר יבקש, הודיע לו הרב שהגט יסודר בביתו של הרב בעוד כמה שעות. אך בנתיים, שלח הרב שליח לרבנית וביקש שתשליט מהפכה גמורה בסדרי הבית כמהפכת סדום ועמורה שלא יהיה דבר במקומו, את ארון הבגדים, את חדר האורחים, את המטבח וכו'. ויהי כבואם בשעה המיועדת אל בית הרב, והבעל הנרגז, נשתומם הבעל על אי הסדר ואז פנה אליו הרב באומרו: הרי לשיטתך הייתי צריך לתת גט לרבנית מזמן לא כך? התבייש האיש והלך לביתו, ומאז העריך את אשתו ולא שב לרב...

לצערינו ישנם אנשים שהתרגלו בהיותם רווקים לסדר מסוים או להנהגה מסוימת, ומן השמים זיווגו להם בן/בת זוג "שלא לפי מעשיהם", והמריבות מתלקחות עד לב השמיים כאשר ראיתי לא פעם ולא שתיים, אומנם אמת ונכון הדבר שסדר ונקיון הוא אחד מעבודות ה' עליהם חניך הקדוש רבי ישראל מסלאנט זיע"א, אך מכאן למריבות ולהרס השלום בית הדרך רחוקה. בדרכי נועם ובעבודה איטית ובטוחה ניתן להגיע להסדרים בענין הסדר והשלום ישרור בבית לאורך ימים ושנים.

אמרי שפר

- רה"ק רבי יעקב יוסף מפולאנה אומר: כשאדם דבוק בהקב"ה באמת, אינו חושש מפני המלעיגים.
- רה"ק רבי מרדכי מלכוביץ אומר: יהודי ללא מסירות נפש, אינו יהודי כלל.
- רה"ק רבי ישראל מסלנט אומר: מסירות גוף - גשמיות עבור גשמיות. מסירות נפש - גם רוחניות עבור רוחניות.
- רה"ק רבי שמואל מסוכצ'וב אומר: מסירות נפש הינו, למסור גם את חלק העולם הבא שלו עבור קדושת שמו יתברך.

(פתגמים נבחרים)

על כן יאמרו המושלים - משל וזמשל

ויש שהוא אף ממנה, אותם למשרות חשובות ומרימם לדרגת שרים גבוהים בצבא. בזמן חרום יכול, אפוא, גם אדם צעיר להגיע לדרגה גבוהה בזכות מעשיו. כן הוא הדבר גם בלימוד התורה. לפנינו בישראל, כשהעולם היהודי היה מלא וגדוש תורה, מרובים היו הגאונים, רועים אבירים, יראים ושלמים. אותם הימים בבחינת ימי שלום היו, שנים כתיקונן, וקשה היה לאדם לעלות לדרגת שר וגדול בתורה. לימוד הרבה היו צריכים, עמל ויגיעה של שנים. ברם, בימינו אלה שונה הדבר. עתה שעת חרום היא, לומדי התורה - מועטים הם, גאונים וגדולים - נער יספרם. עתה לא יקשה גם לאדם פשוט להגיע על ידי השתדלות והתאמצות גדולה לדרגת שר וגדול בתורה, להתקרב אליו יתברך. ודבר זה חייב אדם לזכור תמיד, כדי שלא יחמיץ את שעת הכושר.

(משלי החפץ חיים)

בשנים כתיקונן, שנים ששלום שורר בין האומות ושלום בעולם, יקשה מאוד לחיל פשוט לעלות בגרם המעלות ולהגיע לדרגת שר צבא. מן ההכרח הוא, שיעשה שנים רבות בצבא ויצטייץ בלימודים שונים ובעבודות שונות. כמעט אין רואים צעיר, שזכה להגיע למעלת שר גדול בצבא, או שר במלכות, שכן על פי רוב אין ממנים למשרות אלו אלא אנשים באים בימים, ששמם הולך לפנייהם. ברם, בזמן מלחמה, בשעה שהמדינה ותושביה נתונים בסכנה, יכולים גם אנשים צעירים לימים להגיע למדרגה רמה ונכבדה, על ידי זה שהם מחרפים את נפשם ועושים מעשי גבורה המביאים נצחון על האויב, או מעשים אחרים המביאים תועלת גדולה למדינה. כעבור סכנת המלחמה, כאשר בני המדינה התגברו על האויב וגרשו אותו מן הארץ, זוכר המלך לטובה אהת כל אלה שבזכותם נצלה המדינה מן הסכנה, מכבדם ומנשאים,

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

ברכה.

✓ אסור לאכול או ללמוד חצי שעה לפני זמן הדלקת נרות חנוכה (דהיינו כרבע שעה לפני השקיעה). ודוקא שעות קבע שהוא יותר מכביצה פת, אבל שעות מזה, וכן אכילת פירות וכדומה - מותר. ומכל מקום אישה שאינה מדליקה נרות חנוכה בעצמה, אלא בעלה מדליק ומוציאה ידי חובה, מותרת במקום צורך לאכול קודם הדלקת נר חנוכה.

✓ נכון להתפלל מנחה בכל יום לפני הדלקת נרות חנוכה, ואפילו בערב שבת יקדימו להתפלל מנחה לפני ההדלקה. אבל אין לבטל תפילת מנחה בציבור עבור זה, ולכן אם לא יתאפשר לו להתפלל מבעוד יום בציבור, ידליק נרות חנוכה תחילה, ואחר כך ילך לבית הכנסת להתפלל מנחה בציבור.

✓ כל השמנים והפתילות כשרים לנר חנוכה, ושמן זית מצוה מן המובחר. וכן מצוה מן המובחר לעשות את הפתילה מצמר גפן. ואף על פי שגם נרות שעוה כשרות להדלקת נרות חנוכה, עיקר המצוה בשמן - הואיל והנס קרה בשמן בבית המקדש, ובו היו מדליקים את המנורה, ואם אין שמן זית מצוי, מצוה להדליק בשמנים שאורם זך ונקי, ושמן שומשומין אם הוא זך ונקי הוא יותר משובח משאר שמנים.

✓ שמן שהונח תחת המיטה וישנו עליה - מותר בדיעבד להדליק בו לנרות חנוכה. ואין יוצאים ידי חובת הדלקת נרות חנוכה בנר חשמל, או במנורה חשמלית, ואם אין לו נר חנוכה אחר, אלא מנורת חשמל בלבד - ידליקנה בלא ברכה, ואם אחר כך הזדמן לו נר חנוכה הכשר להדלקה ידליקנו בברכה, וגם בבית הכנסת אין לברך על הדלקת חנוכה חשמלית, וכן אין לברך על ראייתו.

✓ אסור להשתמש לאור נרות החנוכה, ואפילו לבדוק מעות או למנותם לאורה (שהם תשמיש ארעי) - אסור, ואפילו תשמיש של קדושה כגון ללמוד לאורה - אסור. ולא רק לאור נר החיוב אסור - אלא גם לאור נרות ההידור אסור להשתמש. ואין אסור להשתמש אלא דוקא בתשמיש שנהנה ממנו, אבל מותר ללכת לאורם כדי שלא ישל באפילה ואינו מחויב לעצום את עיניו. וכיון שאסור להשתמש לאורם, לכן נהגו להדליק נר נוסף הנקרא "שמש", כדי שאם ישתמש, יהיה זה לאור השמש, וצריך להניח את השמש רחוק קצת משאר הנרות, כדי שיהיה ניכר שאינו שייך לנרות המצוה. ואם טעה והדליק תחילה את השמש - אין צריך לחזור ולברך.

(הבית היהודי)

הכנסת, וגם המדליק בברכות בבית הכנסת חוזר ומדליק בביתו, ומכל מקום לא יחזור לברך בביתו שעשה ניסים ושהיינו, אלא אם כן הוא מוציא בברכתו את בני ביתו, אבל ריחוק שאין איש איתו בבית, לא יברך אלא רק ברכת ההדליק נר חנוכה.

✓ מי שהדליק נרות חנוכה בביתו בברכות, וחוזר ומדליק בבית הכנסת - חוזר ומברך את כל הברכות בציבור, אבל כשחל לילה הראשון של חנוכה בליל שבת וכל הציבור הספיקו להדליק בביתם בברכות, אין השליח ציבור חוזר ומברך שהחיינו כשמדליק בבית הכנסת, מפני שהוא והקהל כבר בירכו ברכת שהחיינו בביתם.

✓ אין מברכים בבית הכנסת על הדלקת נרות חנוכה אלא בעשרה, שאז הוא פרסום הנס, ואם השעה דחוקה לא יבטלו את ההדלקה, אלא ידליקו בלי ברכה. ומכל מקום אפשר לצרף נשים לעשרה כדי שיוכלו להדליק בברכה.

✓ אבל תוך שלושים יום על שאר קרובים, ועל אביו או אמו תוך י"ב חודש, לא ידליק בלילה הראשון של חנוכה נרות חנוכה שבבית הכנסת מפני התעוררות השמחה בברכת שהחיינו בציבור, אבל בשאר לילות רשאי לברך ולהדליק גם בבית הכנסת, ובביתו מדליק נרות חנוכה עם ברכת שהחיינו.

✓ במקום שעורכים עצרת ומסיבת חג, ומתפללים שם תפילת מנחה וערבית, מותר להדליק שם נרות חנוכה בברכה כשיש עשרה - משום פרסומי ניסא.

✓ בני אדם היוצאים לטיול בימי חנוכה ולנים באוהל או על פני השדה, חייבים להדליק נרות חנוכה בברכה, ויניחו את הנרות בעשיית שלא ינשב בהם רוח ויכבם.

✓ צריך שיתן שמן בנרות החנוכה, כשיעור שידלק לפחות חצי שעה, וכן אם מדליק בנר שעה צריך שיהיה בו כשיעור שידלק חצי שעה, ואם לא היה בו שיעור בשעת ההדלקה, אפילו הוסיף שמן לאחר ההדלקה - לא יצא ידי חובה. ואם בירך והדליק ואחר כך הרגיש שלא היה שמן כשיעור, יכבנה ויוסיף בה שמן ויחזור וידליקנה בלי ברכה, ולכן כל אדם צריך לשים לב לפני ההדלקה אם יש שמן כשיעור, כי לפעמים נשפך מהשמן על ידי החיפה וכיוצא, ורק אחר כך יברך וידליק. ובערב שבת צריך לתת שמן שיעור שידלק חצי שעה לאחר צאת הכוכבים, כגון אם מדליק רבע שעה לפני השקיעה, צריך לתת שמן שידלק לכל הפחות שעה אחת, (רבע שעה לפני השקיעה ורבע שעה לבין השמשות, וחצי שעה לזמן מצות ההדלקה), ולפחות אחד מהנרות יהיה בו שיעור הנ"ל, ואם אפילו באחד הנרות אין בו שיעור הנ"ל - ידליק בלי

✓ צריך לזוהר מאוד בהדלקת נרות חנוכה, ואפילו עני המתפרנס מן הצדקה שואל או מוכר כסותו כדי שיהיה לו שמן להדלקה. ולכן הגבאי צדקה חייבים לתת לעניים נרות להדליק, אבל אינם מחויבים לתת יותר מנר אחד בכל לילה, כיון שבכך יוצאים ידי חובה. והרגיל בנר חנוכה זוכה לבנים תלמידי חכמים.

✓ כמה נרות צריך להדליק בחנוכה? מעיקר הדין די בנר אחד לכל בית ובית מישראל, בין שבני הבית מרובים, בין שהן מועטים, אבל נהגו להדר במצוה זו, שבלילה הראשון צריך להדליק נר אחד לכל בני הבית, מאן והילך מוסיף והולך נר אחד לכל לילה, עד שבלילה האחרון יהיו שמונה נרות, ואפילו אם בני הבית מרובים לא ידליקו יותר, וכן פשוט המנהג בכל תפוצות ספרד.

✓ מצות הנחת נרות חנוכה, היא בתוך עשרה טפחים (80 סנטימטר) מקרקע הדירה, ואם הניח למעלה מעשרה טפחים - יצא, ויניחם למעלה משלושה טפחים (טפח - 8 ס"מ), ואם הניחם למעלה מעשרים טפחים (אמה - 48 ס"מ) לא יצא ידי חובה. וצריך לכבות את החנוכה ולהניחה במקום הכשר ויחזור וידליקנה אבל לא יברך שנית. ואף בנרות שעוה ארוכים, כל מקום שהנחת הוא למעלה מעשרים אמה - פסולה, כי הכל תלוי בלהב לא בנרות. ועל פי הסוד טוב להניחה מעט למעלה משבעה טפחים (56 ס"מ).

✓ מי שגר בעליה, מצוה שיניח נרות חנוכה בחלון או במרפסת הסמוכה לרשות הרבים כדי לקיים פרסומי ניסא. ואם הוא גר בקומה שהמרפסת גבוהה מקרקע רשות הרבים עשרים אמה (9.60 מטר), יניח הנרות בפתח הדירה מבפנים, והואיל ואין בזה היכר כל כך לבני רשות הרבים.

✓ מצוה להניח נרות החנוכה בטפח הסמוך לפתח משמאל הנכנס, כדי שתהיה המזווה מימין ונרות החנוכה משמאל. והרי שלוש מצוות ביחד, כי האדם לובש טלית קטן, וראשי תיבות שלהם הוא צ"מ"ח - ציצית, מזווה, חנוכה, ובזכות זה יבוא משיח צדקנו ששמו מצ"ח. וכן מתקיים בזה החוט המשולש לא במהרה ינתק.

✓ מדליקים נרות חנוכה גם בבית הכנסת בברכות, משום פרסומי ניסא. ונהגו להדליק נרות החנוכה שבבית הכנסת בין מנחה לערבית אפילו שעדיין לא הגיע זמן צאת הכוכבים, שאילו היו צריכים להמתין עד אחר תפילת ערבית לא היה פרסומי ניסא כל כך בהדלקתם בבית הכנסת, כי מייד הקהל יוצאים בבית הכנסת לקיים מצות הדלקת נרות חנוכה בביתם. ואין שום אדם יוצא ידי חובתו בהדלקה בבית

חדש!!!

כל המעוניין לזכות בחמש דקות של תורה עם מו"ר שליט"א ניתן לשלוח הודעה "צרף" לפלאפון 055-6686613

זכות העלון להצלחתם ולשמירתם של כל עם ישראל

לכל פניה, מערכת העלון ישא ברכה: ת.ד. 5190 חולון, 03-5590992 (גא להשאיר הודעה בתא הקולי), פקס: 03-5584485